

Radić Stjepan: Savremena (Sodobna) Evropa. Karakteristika evropskih država i naroda. (Izdala za leto 1905. „Matica Hrvatska“, 416 str.). — Veliko delo, veliko po obsegu, veliko po vsebini in smotru, in velepomembno v primeri z običajnim značajem in izvorom naše naobrazbe, ki je skoro vsa pod sugestijo nemštva. Stjepan Radić, urednik smotre „Hrvatska misao“, znan bojevnik zoper Khuena in khuenovštino, je svoje študije dovršil v Zagrebu, Pragi, na „politični šoli“ v Parizu in Rusiji in pozna v istini vso Evropo, govori dakako tudi francoski, češki in ruski. Glavni viri za to delo so mu bila francoska dela, za njimi ruski in češki spisi; baš radi tega je njegovo delo znamenito za nas, ki drugače v takih stvareh mislimo in pišemo za Nemci. — Natančnejša ocena takega dela bi zahtevala trud, sličen trudu, ki ga je pisatelj položil vanje. Tu naj navedemo samo v glavnih potezah vsebino. Knjiga razpada v dva dela: v prvem razpravlja o „Pojmu Evrope in njenih elementih“ (pogled na grško, rimsko in srednjeveško Evropo; nove evropske države: Francoska, Španjolska, Nizozemska in Švicarska, Turška, Švedska in Poljska, Pruska in Avstrija, Rusija, Hrvatska, Češka in Ogrska, Romunska, Srbija in Bolgarska; novi narodi; novi narodi v javnem življenju), v drugem delu o „Štirih področjih evropske kulture“ (slovansko področje **moralne** evropske kulture; anglosasko področje evropske **materijalne** kulture; germansko področje evropske **intelektualne** kulture; romansko področje evropske **umetniške** kulture). — Konec knjige označuje svetovno znamenovanje Francoske po Micheletu ter izzavanja v teh-le njegovih mesijanskih besedah: „Kristjan je veroval, da je Bog zišel iz nebes, postal človek in da bode prej ali slej ves svet ujedinil v bratski ljubavi. To se ni obistinilo, ali se bo obistinilo po našem prizadevanju. — Domovina, edino moja domovina more spasiti svet“

Dr. Fr. Ilešič.

Nekrásov Nikolaj Aleksijevič: Komu je dobro v Rusiji? („Slavenska knjižnica“ Matice Hrvatske za leto 1905., 158 strani). — Znani hrvatski pesnik, prevajatelj in političar A. Harambašić je prevedel to delo ruskega pesnika Nekrásova (1821—1877, 27. decembra po st. k.), in sicer v tako lahkem jeziku, da bo prevod dobro došel tudi širšim slojem slovenskim. Pa je pesnitev tudi vredna, da se seznanimo ž njo; saj nam v njej sin ruskega naroda v plastično preprostih slikah riše vse življenje svojega ljudstva, pa ne z gnevom in jezo, marveč lepo mirno, kakor da bi nas ob čaju in goriki peči hotel zabavati z anekdotami. Muza mu je baš dobro razpoložena in smejemo se njenemu humorju, kolikor nam prikazovana dejstva sama ne resne obraza; proti koncu seve se izpreminja komedija v tragedijo, samo da se poraja že tudi junak, ki utegne preprečiti katastrofo. — Šli so seljaki po svojem poslu, a na poti so se sprli o vprašanju, komu je dobro v Rusiji; prepirali so se do večera in med tem, izgrešivši svoj smoter, prišli 30 vrst daleč. Sklenili so, da prenoče v gozdu; tam so se dalje prepirali, tako da so se vzbunile gozdne živali. Osvestili so se šele, ko so se pošteno natolkli; nato so našli čarobno mizico, ki vse da, ter ob njej zaključili, da ne gredo prej domov, dokler ne rešijo onega vprašanja. Srečali so popa ter ga vprašali, a ta jim je dopovedal, da on nima ne mira, ne bogastva na časti. Prišli so na kmetski sejem: kmetje so bili na trgu vsi brez kap (ostavili so jih bili kar po nebrojnih šatorih gostilniških); kramarji in komedijaši so jim kvarili okus, vse je bilo pijano. Naši potniki so šli dalje, išoč srečnikov; vabili so jih k sebi s pijačo in oglasilo se jih je mnogo, a bili so laži-srečniki; vprašali so tudi vlastelina; ta je bil posebno vešči svojega „rodoslovnega debela“ in pa „staroruskega reda“, po katerem je bil le plemič gospod, a zadonel je mrtvaški zvon — plemstvu, in mužik je bil osvobojen. — Čudno smešno vlogo